

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za $\frac{1}{2}$ leta 3 krone, za $\frac{1}{4}$ leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LV.

V Ljubljani, 12. decembra 1902.

List 50.

Vsakemu delu primerno plačilo.

„Človek je vstvarjen za delo, kakor ptica za letanje.“ Delalec je vreden svojega plačila. Delati je treba vsakemu, da se preživi. Delo je pa različno. Nekateri delajo bolj z rokami, drugi z glavo.

Motrimo zdaj posamezne stanove in njihovo delo. Kmetijski stan tvori gmotno podlago drugim stanovom, ko namreč prideluje in pre-
skrbi živeža vsem ljudem. To delo je bolj mehanično, za - nje ni treba posebne izobrazbe in duševnega napora. Torej so taki delalci plačani le bolj slabo. Pa tudi kmetijski stan je spoštovanja vreden stan. O njem govori pobožni Sirah: „Ne sovražite trudapolnih opravil in poljskega dela, katero je od Najvišjega zapovedano.“

Na višji stopinji so obrtniki, ki prenarejajo razne pridelke narave, ter je priležne tvorijo raznim zahtevam človeške družbe. Ker je pri tej stroki treba tudi ročne spretnosti in pa precej duševnega napora, zato služijo obrtniki tudi večjo plačo.

Obrtnike pa nadkriljujejo trgovci ali kupci, ki razpečavajo razne izdelke ali proizvode obrtnikov in pridelke kmetijstva. Ti imajo navadno večjo plačo kakor obrtniki, ker jim tudi treba večje spretnosti in večjega duševnega napora.

Nahajajo se pa še stanovi, ki bolj z glavo delajo nego z rokami; in ti so vojaki, vradniki, zdravniki, učitelji in duhovniki. Ker je vseh teh delovanje jako važno za blagor in obstoj človeške družbe, zato jim pristoja primerno večja plača.

A človek ni le za ta svet, njegov smoter so nebesa; skrbeti mu je za dušo, da ono izvrliča. Nebesa pa si služimo z dobrimi deli keščanskega usmiljenja, kakor se bere v bukvah pregovorov. (21, 21): „Kdor hodi za pravico in usmiljenjem, našel bo življenje, pravico in slavo.“ „In usmiljenje je vzvišeno nad sodbo.“ Jezus Krist pa dobra dela, bližnjemu storjena, tako poplača, kakor da so njemu bila storjena. Sodnji dan poreče usmiljenim: „Lačen sem bil in ste mi dali jesti; žejen sem bil in ste mi dali piti.“ In da ni dvomiti o pomenu teh besedi, pristavil je še, da bodo usmiljeni vprašali: „Gospod, kedaj smo te videli lačnega in smo te nasitili, ali žejnega in smo te napojili?“ i. dr. On jim pa odgovori: „Resnično vam povem, kar ste storili kateremu teh mojih najmanjših bratov, to ste storili meni.“ To zagotovilo je Krist potrdil pri mnogih svetnikih, ki so bili usmiljenega srca, čudežnimi prikaznimi. Na priliko pri sv. Martinu. Nasproti pa nam bode Božji sodnik v zlo štel opuščanje onih dobrih del, katere bi bili morali bližnjemu storiti po dolžnosti in po vesti. — Tako bo, kakor da jih njemu samemu nismo storiti hoteli. Telesna dela usmiljenja našemu bližnjemu so: Lačne nasitovati, žejne napajati, nage oblačiti, popotnike vsprejemati bolnike obiskovati, jetnike reševati, mrličke pokopavati. Veliko zaslug si nabere, ki bližnjemu stori katero teh omenjenih del, kakor pravi sam Jezus Krist pri Mateju (10, 41—42): „Kdor sprejme pravičnega, prejel bo plačilo pravičnega; in kdorkoli da piti komu izmed teh najmanjših le kozarec mrzle vode v ime učenca, resnično vam povem, ne izgubi svojega plačila.“ Če kdo pogorelcu da miloščine, s katero si more utešiti lakoto, omisliti si obleko in napraviti si novega

pohištva, prejme toliko večje plačilo od Gospoda zato, ker je z darom žalostnega tolažil ter oveselil. In Krist je rekel: „Veliko boljše je dajati, kakor jemati.“

Pa kolikor vredniši in imenitniši je duša od telesa, toliko bolj zaslužna so duhovna dela usmiljenja n. pr. grešnike svariti, nevedne učiti, dvomljivcem prav svetovati, žalostne tolažiti, krivico potrpežljivo prenašati, razžalilec iz srca odpustiti, za žive in mrtve Boga prositi. Prvo in drugo je pri Bogu posebno velike vrednosti. Tako pravi sv. Jakob: „Bratje moji, ako kdo izmed vas zajde od resnice, in ga kdo vrne, naj ve, da, kdor grešnika vrne od njegove krive poti, reši njegovo dušo od smrti in pokrije veliko število grehov (to je, izbriše veliko število grehov onega izgubljenca in svoje lastne grehe).

In o velikem plačilu onih ki poučujejo nevedne, pravi sv. pismo: „Kateri pa so bili učeni, svetili se bodo kakor nebesna svetloba: in kateri jih veliko poučujejo v pravici, kakor zvezde na vse večne čase.“ Se ve da sama učenost ne zadostuje za nebesa: kakor pravi sv. Pavel: „Ko bi človeške in angeljske jezike govoril, ljubezni pa bi ne imel, bil bi kakor bučec bron ali zvonec zvonec. In ko bi znal prorokovati in bi vedel vse skrivnosti, in bi imel vso učenost; in ko bi imel vso vero, tako da bi prestavljal gore; ljubezni, (ki izvira iz milosti Božje) pa bi ne imel, nič nisem.“ — Nekega dne je rekel brat Egidij svetemu Bonaventuri: „Blagor vam oče Bonaventura, ki veste toliko reči, jaz bore nevednež pa ničesar ne vem; lahko se bolj posvetite kakor jaz.“ „Čuj“ — mu odgovori svetnik — „če kaka nevedna starka Boga bolj ljubi kakor jaz, svetejša bo od mene.“ Tedaj pa je jel brat Egidij klicati na glas: „Starka, starka, čuj čuj, če Boga bolj ljubiš, posvetiš se lahko bolj, kakor naš o. Bonaventura.“

* * *

Preudarimo sedaj, kdo naj miloščino deli in komu naj jo deli? Pobožni Sirah veleval: „Sin, miloščine ne odteguj ubogemu in ne odlašaj daru njemu, ki je v stiski.“ Kajti Bog deli imetje človeku ne le v njega lastno rabo, nego tudi v podporo ubogemu. Kdor je imovit, naj da vbo-gaime. Če se pa vraša, koliko naj se da milo-

*) Usmiljenja vredni so zlasti pogorelci in bolniki. Zdi se kakor da so se na pogorelce dosihmal premalo ozirali posamezniki, dežele in države.

ščine, more se v obče odgovoriti: „Kakor premoreš, tako bodi usmiljen. Ako imaš veliko, obilno dajaj; če imaš malo, prizadevaj se tudi to malo rad podeliti.“ Pri tem ni le gledati na prihodke, nego treba je tudi računati z okoliščinami stanu, v katerem se kdo nahaja, in na stroške, ki je zahteva ta stan. Te stroške je treba najprvo pokriti,*) potem pridejo na vrsto obveznosti do posameznih n. pr. do upnikov. Kar preostaja, deli naj se ubogim. Kajti Krist je veleval (Luk. 11. 41): „Dajte pa vbo-gaime od tega, kar preostaja (ne od vsega, kar si prislužite)“. Potemtakem utegne oni, ki ima sicer več prihodkov, ko drugi, manj imeti za podelitev miloščine kakor ta. Ne more se pa določiti prav natanko koliko naj se vbo-gaime deli od preostaline**) nekateri bogoslovci menijo da petdeseti del, drugi da deseti del. — Prava krščanska ljubezen in usmiljenje daje tudi več kakor jo sili dolžnost: ona deli dobrote radodarno in obilno lik Bogu. V veliki bližnjikovi sili je človek dolžan priti mu na pomoč s prihodki, ki so deloma odločeni za stanovske potrebščine. V slučaju skrajne sile pa mu moramo biti ob roki s prihodki, ki je sicer treba naš stan. Kdor si resno predočuje veliko potrebo, v kateri je čestokrat bližnjik, ta najde dosti pomočkov, da mu priskoči, ne da bi bilo to na posebno lastno škodo.

Koga naj ljubimo posebno? Sv. Evangelij izrecno veleval, da človek naj stariše, soproga, brate, sestre, sorodnike in domače***) bolj ljubi, nego ptujce, kajti 4. Božja zapoved se glasi: „Spoštuj očeta in mater;“ sv. Pavel pa veli: „Naj možje ljubijo svoje žene, kakor svoja lastna telesa.“ Dobro storimo vsem, zlasti pa

*) Tu sem se štejejo stroški za stanu primerno vzgojo otrok, za vzdrževanje poslov, ki je zahteva stan, za vzdrževanje stanu primerne omizja ter pogoščevanje gostov.

**) Ako bi kdo ne dal nobene miloščine od tega preostanka, steril bi smrtni greh, akopram bi preostanek porabil v dosego česa višjega. Kristijan sme sicer v tak visok namen porabiti del preostanka, nikakor pa ne vsega preostanka tako, da bi preziral uboge. Saj je Krist določno rekel: »Dajte ubogaime od tega, kar vam preostaja.«

***) Zato je v skrajni sili, n. pr. življenja, pred vsemi drugimi vsak starišem pomagati dolžan, ker njim se je zahvaliti za življenje in temelj vseh drugih dobrot. In sicer je oče pred materjo. Za stariši naj zakonski svojemu soprogu bode ob roki: »Človek bode zapustil očeta in svojo mater in se bode držal svoje žene«. Potem pridejo na vrsto otroci — nato je pomagati bratom in sestram, sorodnikom in slednjič domačim. — Nekomu je bilo stavljeno vprašanje: Koga naj bi človek rešil, če mati in žena stojita na mostu, ki se podira. Odvrnil je: Most se ne podere (»Pons non ruet«). Tem načinom se je hotel ogniti odgovoru. A po moralki je zgoraj rešeno to vprašanje.

domačim po veri.“ (Gal. 6. 10). Torej so nam sovorniki pred drugoverci.

Kaj pa, če bližnjemu le tem načinom moramo dobro storiti, da si škodujemo samim? — Katero bodi tu merilo in ravnilo? Tu je treba razločiti: ali se bližnjik nahaja v telesni ali v duševni sili. In če je v potrebi: ali je ta potreba navadna ali velika ali pa še celo skrajna. Če bližnjiku ni sile, potem nisi obvezan, njemu dobro storiti v škodo svojega imetja; vsak je namreč samemu sebi najbližji.

Če se bližnjik nahaja v navadni potrebi, moramo mu zlastno škodo biti ob roki. Ta škoda pa ne bodi velika, ker si bližnjik sam lahko pomaga iz potrebe in ker ga stiska preveč ne tlači. Samo ob sebi se umeva, da nismo dolžni pomagati vsem, ki so v navadni potrebi. To je namreč sploh nemogoče, in ako bi tudi mogoče bilo, bilo bi to nam v nemalo škodo. Ako se bližnjik nahaja v veliki potrebi, mu moraš pomagati, da si je tebi v neveliko škodo.

Ako je pa bližnjik v skrajni telesni sili, mora mu biti človek ob roki, če tudi z veliko škodo zase; kajti bližnjika življenje je dobro višje vrednosti nego je to denar in blago imovitega človeka.

V slučaju skrajne duševne potrebe bližnjikove — to je: ko se nahaja v nevarnosti, da izgubi izveličanje — moram celo svoje življenje zastaviti zanj. Kajti večno bližnjikovo življenje je imenitniše dobro, kakor moje časno življenje. — Seveda to velja le o ljubezni, ki smo jo pod grehom bližnjemu skazati dolžni. Nezavirana ali voljna ljubezen še več stori, kakor je sv. Pavel vskliknil: „Želel sem sam izobčen biti, ločen od Krista za svoje brate.“ — Take požrtvovalne ljubezni učili so se svetniki od Jezusa Krista, ki je iz nebes stopil na zemljo, iskat in izveličat, kar je bilo izgubljenega; ki je reven postal, da obogati, in ki je dal svoje življenje v odrešenje za njih veliko. Naš Božji učenik pa nam vsem veli: „Zbirajte si zaklade v nebesih, kjer jih ne konča ne rija, ne molj, in kjer jih tatje ne izkopljejo in ne ukradejo. Kjer je namreč tvoj zaklad, je tudi tvoje srce.“

Župnik Alojzij Kummer.

Iz ostaline dveh naših znanstvenikov-duhovnikov.

II.

O veliki ljubezni do domačega šolstva in hkrati o čebelični marljivosti pokojnega velikega

prirodoslovca župnika **Simona Robič** svedoči sedemnajst kosov obsegajoča zbirka listin, ki jih je našel bogoslovec g. Valent Rožič na Šenturški gori in mi jih dne 14. kimalca t. l. izročil v porabo. Razen nevažnega nedatovanega načrta so domačega vse same zahvale za krasne prirodoslovne zbirke, ki jih je beneficijant z Olševka, pozneje župni upravitelj in nato župnik s Šenturške gore pošiljal višji šolski oblasti, da jih nakloni kakemu šolskemu zavodu v deželi.

L. 1874. so došle kar štiri njegove prirodoslovne poslatve c. kr. dež. šolskemu svetu v Ljubljano. Robič mu je izročil 104 vrste večinoma domačih polžev, ki jih je prejelo c. kr. učiteljske, 151 vrst mahov — okoristila se je z njimi c. kr. realna gimnazija v Novem mestu, potem zbirko žužkov in hroščev in naposled zbirko domačih cvetic, katere je odstopil c. kr. deželni šolski svet učiteljsku (ženski oddelek.) O vseh teh darovih nam poročajo zahvale imenovanega šolskega sveta z 22. svečana 1874 št. 53, z dne 7. malega travna i. l. št. 142 in z dne 17. vinotoka i. l. št. 2066. Znamenita je zahvala, ki je došla daritelju po c. kr. deželnem šolskem svetu dne 28. rožnika i. l. št. 1151 od c. kr. naučnega ministerstva, ki s priznanjem počašča darežljivost olševskega beneficijata, oskrbujočega domače šolske zavode s tako lepimi zbirkami.

Dne 24. rožnika 1875 se zopet zahvaljuje c. kr. deželni šolski svet (št. 890) za 103 vrste polžev, ki se po darovalca Robiča naročilo podare kakemu domačemu učilišču.

Hvaležno priznanje je Robič iznovič žel od c. kr. deželnega šolskega sveta dne 1. sušca 1876, ker mu je bil poklonil 477 vrst žužek, ki so se uvrstile v prirodoslovne zbirke ljubljanske državne višje realke. Za ta dragoceni dar se zahvaljuje Robiču tudi tedanji zelo učeni realni profesor Viljem Voss dne 23. malega travna i. l. pišoč, da mu je darovalčeva dobrotnost vrlo omogočila izpolniti mnoge jako obžalovanja vredne vrzeli v realni žuželni zbirki, in naglašja naposled, da mu bo poslej možno pokazati učencem marsikatero za kranjsko deželo zanimivo vrsto in jim tako zbujati čut za naravne krasote.

Robičevo polžjo poslatev z l. 1877. obsegajočo 85 vrst je prepustil c. kr. deželni šolski svet ljudski šoli v Krškem, daritelja pa odlikoval z zahvalnim pismom z dne 28. grudna i. l. št. 2315. Mnogo polžadi — 107 vrst — je prejela l. 1879. od marljivega neutrudnega polžarja s Šenturške gore tudi c. kr. novo-

meška višja gimnazija, o čemur svedoči zahvala c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 7. malega travna i. l. št. 270. Dve leti pozneje je došla od istega nabiralca meščanski šoli v Krškem potom c. kr. deželnega sveta v dar 435 vrst obsežna zbirka žužkov (zahvala z dne 5. grudna 1879 št. 2431.)

Zanimiva je priznalna listina c. kr. deželnega predsedstva kranjskega z dne 16. velikega srpana 1881 št. 1347, s katero izreka Robiču izza naročila c. kr. ministerstva vnanjih stvari zahvalo cesarske ruske vlade za zbirko rastlin in školjek, ki jih je bil poklonil cesarskemu ruskemu ministerstvu za pouk. Omenjeno zbirko je prejel v last učiteljski muzej v Petrogradu.

S fosilnimi okameninami je obogatil Robič prirodoslovne zaklade c. kr. višje gimnazije v Ljubljani l. 1882. (zahvala c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 2. malega srpana i. l. št. 190.), leto pozneje pa c. kr. ljubljansko učiteljske z zbirko morskih, sladkovodnih in suhozemskih polžev. — 144 vrst (zahv. istega oblastva z dne 29. grudna 1883 št. 1962.)

Z odpisom z dne 15. malega srpana 1884 št. 1742. je poslala deželna vlada Robiču ednajst dekretov došlih od c. kr. naučnega ministerstva izza vloge z dne 8. i. m.

Naravnost, ne pa po c. kr. okrajnem glavarstvu oziroma c. kr. okrajnem šolskem svetu, kakor vsedotlej, se je zahvalil c. kr. deželni šolski svet s slovenskim dopisom — vse gori omenjene zahvalnice so nemške — Robiču dne 4. sušca 1891 št. 189. za zbirko rastlin z mikroskopiškimi glivicami, ki mu jo je bil izročil imenovani dne 29. prosinca i. l. in ki se je prilastila c. kr. nižji (sedanji II. veliki) gimnaziji v Ljubljani.

Najvažnejša je najmlajša izmed podpisanemu razpoložnih, Simona Robiča tičočih se listin t. j. dopis deželnega odbora kranjskega z 15. maja 1893 št. 4545., s katerim Robiču z ozirom na njegovo pismo z dne 12. prosinca i. l. naznanja, da je deželni zbor kranjski v seji dne 28. malega travna 1893 odobril nakup njegove prirodoslovne zbirke v vsem njenem obsegu za 1500 gld. Kupnina se mu izplača vsa tedaj, ko zbirko izroči deželnemu muzeju Rudolfsčcu. Naroča se mu hkrati, naj vse potrebno pripravi, da se njegova zbirka prepelje v muzej; če želi, prišel bode na Šentursko goro preparator deželnega muzeja Schulz, da mu pomaga zbirko spraviti v zaboje; naznani naj samo, kateri čas mu zato najbolj vgaia.

Znano je, da je volil Simon Robič izkupiček 1500 gld. za glavnico dijaški ustanovi in si ž njo ter s svojimi zbirkami in spisi ostavil neizbrisen spomenik.

Župnik Ivan Vrhovnik.

* * *

Razun tu navedenih je brezdvombeno došlo učenjaku Robiču še drugih pismenih zahval. Tako n. pr. neka od c. kr. okrajnega šolskega sveta v Kranji. A papir, na kojem je pisana bila, se je zdel našemu naravoslovcu preboren. Sklepal je, da je ta slabiji papir provzročila nenaklonjenost mu tedanjega predsednika onemu svetu, kranjskega okr. glavarja g. Josipa Derbič. Razdvojba je temeljila na njenem političnem nesporazumljenji. Ker je bil Robič samozavestna narava, vrnil je to slabopapirno pohvalo glavarju Derbiču izjavljajoč: naj se mu spiše lepša in dostojnejša. Kako je bil končan ta peresni dvoboj, vredništvo — ki pristavlja temu spisu to opazko — več ne ve, akopram mu je o tem pripovedoval Robič sam.

Prvi javni shod

slovenskih ameriških duhovnikov v Št. Pavlu, Minn.
29. oktobra 1902.

(Dolje.)

Začasni predsednik: „Namen naši organizaciji ali „zvezi“, kakor smo jo imenovali, je: Pospješevanje dušnega izveličanja ameriških Slovencev in dobre katoliške vzgoje njihove dece in v drugi vrsti — pospeševanje gmotnega blagostanja novodošlih slovenskih naseljencev. Glavne točke tega programa so načrtane v vabilu na današnji shod, katero vabilo smo razposlali vsem slovenskim duhovnikom v Ameriki in so te le:

„Preskrbeti slovenskih misijonarjev, ki naj bi obhajali misijone na slovenskih župnijah in zlasti na onih slovenskih naselbinah, kjer ni slovenskega duhovnika; preskrbeti slovenskih duhovnikov, oziroma bogoslovcev ali študentov za škofije, kjer bivajo naši rojaki v večjem številu: preskrbeti slovenskih šolskih sester za slovenske šole, oziroma ustanoviti v Združenih Državah samostan slovenskih šolskih sester za slovenske šole; skrbeti za izdajanje slovenskih učnih knjig in razširjanje katoliškega časopisja; skrbeti za naseljence takoj pri njihovem prihodu v to deželo.“

Prva točka na programu je torej: „Kako dobiti slovenskih misijonarjev, ki bi dajali misijone Slovincem križem po Ameriki in zlasti po

onih krajih, kjer ni slovenskih duhovnikov. Prosim č. gg., naj izrečejo o tem svoje menenje.“

Škof Trobec: „Jako potrebno je, da se v tem oziru kaj stori za naš narod. Slovenci, ki so raztreseni po Ameriki v krajih, kjer ni slovenskega duhovnika, so glede dušnega pastirstva jako na slabem. Večinoma ne razumejo razven svojega materinega nobenega družega jezika in zato nimajo prilike, slišati besede božje in prejemati sv. zakramentov. In tako začno zanemarjati še druge svoje verske dolžnosti, oslabe v veri in nekateri celo odpadejo. Vi slovenski duhovniki storite za naše rojake v dušnem oziru, karkoli morete, ali ker imate svoje župnije, ne morete na vse kraje, koder bivajo Slovenci. — Ni še tako dolgo tega, kar sem dobil od nekega Slovence iz stare domovine pismo, v katerem mi očita, da kot slovenski škof slabo skrbim za ameriške Slovence. V dokaz navaja, da nekje na jugu, menda v državi Texas, nekateri Slovenci že 10 let niso bili pri izpovedi. Nisem zameril rojaku, ker vem, kako slabo so poučeni onkraj velike luže o ameriških razmerah, pač pa sem mu odgovoril, da dotični Slovenci so od moje škofije več kot 2000 milj oddaljeni in da jaz še nikdar nisem čul, da v dotičnem mestu prebivajo Slovenci. Kar je Slovencev v moji škofiji, preskrbljeni so vsi dobro z dušnim pastirstvom, ali kako naj skrbim za one, o katerih še ne vem, kje bivajo? Seveda bi bilo najbolje, ko bi se narod naš naseljeval v krajih, kjer je slovenska cerkev, toda je že tako, da gredo ljudje za kruhom in delom, kjer se jim ponudi in tako bo ostalo i zanaprej in zmirom več bo Slovencev namešanih med ptujimi narodi. Za take ne moremo storiti boljšega, nego da preskrbimo slovenskega misijonarja, ki bi jih obiskal vsaj enkrat ali dvakrat na leto ter jim dal priliko, zadostiti svoji verski dolžnosti. Za začetek pa jaz svetujem, naj se odloči en misijonar — več jih bo težko dobiti — ki bi hodil od jedne slovenske naselbine do druge in lomil rojakom kruh božje besede, jim delil sv. zakramente ter jih navduševal, naj se združijo, postavijo lastni hram božji in zagotove svojega stalnega dušnega pastirja.“ (Odobranje.)

A. Ogulin: „Besedam našega mil. nadpastirja ni treba dosti dostavljati. Omenim le, da za posel takovega misijonarja moramo imeti moža, ki ne bo imel nobenega družega dela, moža, ki pozna ameriške razmere in so mu zlasti znane razmere ameriških Slovencev. Največ slovenskih duhovnikov biva v St. Pavelski nadškofiji. Nadškof John Ireland je Slovincem

jako naklonjen, zato predlagam, da se naprosi nadškof Ireland, da dovoli jednemu slovenskemu duhovniku svoje nadškofije, posvetiti se izrečno misijonskemu delovanju med ameriški Slovenci.“ (Predlog sprejet.) Klici: Father Bajec! Father Bajec!

F. Ks. Bajec: „Ako mi prevz. nadškof dovoli, sprejel bom z veseljem važno pa tudi težavno službo slovenskega misijonarja „kateksohen“. (Živijo-klici.)

A. Mikš: „Predlagam, da naj odbor, ki bo imel nalogo izposlovati slovenskega misijonarja od nadškofa Št. Pavelskega, sestoji iz mil. gg. škofov J. Trobec in J. N. Stariha in Msgr. Buh.“ (Predlog sprejet.)

Začasni predsednik: Na kak način naj „Zveza slovenskih duhovnikov v Ameriki“ preskrbuje slovenskih duhovnikov za slovenske naselbine?

Msgr. Buh: „To je važno vprašanje. Slovencev je v Ameriki vedno več in zmirom več bodo potrebovali slovenskih duhovnikov. Ali kje jih dobiti? Slovenski naraščaj v Ameriki je še premlad, da bi mogel preskrbovati naše naselbine z duhovniki in v stari domovini dandanes povsod primanjkuje dušnih pastirjev. Za sedaj se nam je zanašati le na dijake in bogoslovce iz starega kraja, ki bi se tu izšolali in posvetili. Teh lahko dobimo, če jim plačamo potnino in to nam bo mogoče, ker smo se organizovali. Vsako leto odpotuje kak slovenski duhovnik na obisk v staro domovino. Temu naj naroči „Zveza“, da pripelje seboj pridnih slovenskih dijakov, ki imajo veselje in poklic za duhovski stan. Zveza naj dalje poizve, v katerih škofijah se najbolj potrebujejo slovenski duhovniki. Predlagam tudi, da odbor „zveze slovenskih duhovnikov v Ameriki“ stopi v dogovor z dotičnimi škofi ter jim preskrbi slovenskih šolskih sesteručiteljic za slovenske šole?“

J. M. Solnce: „Ako hočemo rešiti slovensko narodnost v Ameriki, treba je da poleg vsake slovenske cerkve stoji slovenska župna šola. Hvala Bogu! nekaj taciš šol že imamo in želeti je, da se prav kmalu ustanove tudi v onih župnijah, kjer jih dosedaj še ni. Slovenska deca, ki hodi v javne ali državne šole, večinoma izgubi vero in narodnost. Slovenska deca, ki pohaja v župne šole drugih narodnostij, odtuji se svojemu materinemu jeziku. Vem, č. gg. župniki, ki delujete med Slovenci, da jedna glavnih težkoč, ki jih

imate pri ustanovljenji slovenske šole, je: kako in kje dobiti slovenskih sester? Da so šolske sestre za poučevanje in vzgojo mladine v naši deželi najboljše in najsposobnejše, to je dognana stvar. Tu v Ameriki je zdaj med šolskimi sestrami še ubogo malo Slovencek. V Minnesoti imamo par slovenskih benediktinek, ki pa delujejo že leta in leta na nemških šolah in v Jolietu, Ill. imajo tri ali štiri slovenske frančiškanke. Po mojih mislih sta dva reda šolskih sester, ki bi najlože preskrbovala slovenske šole z učnimi močmi in v katere naj bi stopale Slovenke, želeč se posvetiti temu vzvišenemu poklicu: red Notre-Dame sester in red sester sv. Frančiška. Notre-Dame sestre imajo v Šmihelu na Dolenjskem velik konvent in so storile že jako veliko dobrega za vzgojo slovenske mladeži. Iz tega samostana bi se šolske sestre kar naravnost lahko premestile k sestram istega reda v Ameriki, ki imajo v Milwaukee, Wis. svojo materino hišo. V Jolietu, Ill. imajo pa šolske sestre sv. Frančiška svojo materino hišo. Tam je že zdaj več slovenskih šolskih sester in upam, da jih bo čimdalje več in ker te sestre po svojih pravilih razpošiljajo učiteljice na vse kraje Združenih Držav, kolikor jim je to mogoče, bi gotovo tudi slovenske šole preskrbovale z učnimi močmi. Za prvo silo iskati bomo pa zopet morali materijala v stari domovini. In v tem oziru je stvar ista, kakor s slovenskimi dijaki. Ko sem bil pred desetimi leti na Kranjskem, obiskal sem tudi samostan č. sester Notre-Dame v Šmihelu. In ko mi je sestra-prednica predstavila kandidatkinje, vprašal sem za šalo, bi li hotela katera iti z menoj v Ameriko in tam postati šolska sestra? Takoj se jih je oglasilo dvajset. Kandidatkinj ne bo težko dobiti, samo da jim plačamo potne stroške. V kateri red pa naj se sprejemajo, prepustimo gospodom župnikom na slovenskih župah. Predlagam, da odbor naše „Zveze“ ukrene vse potrebno, da tem preje dobimo slovenskih šolskih sester za slovenske šole.“ (Predlog sprejet.)

Začasni predsednik: „Obžalujem, da baš onih gospodov tovarišev naših, ki imajo slovenske župne šole, ni danes tukaj med nami. Vsled tega ne moremo v tej zadevi nič gotovega določiti. Skušali pa bomo pismenim potom poizvedeti njihovo menenje in ukreniti kar najbolj vemo in znamo. Iz istega vzroka mora odpasti iz našega programa jako važna točka o izdajanju slovenskih šolskih učnih knjig.“

Naslednja točka govori o razširjanju katoliškega časopisja. Slovenci v Ameriki imamo

zdaj tri katoliške liste in zopet moram ponoviti obžalovanje, da pogrešamo v svoji sredi dva urednika dveh slovenskih katoliških listov. Časopisje je dandanes svetovna moč; dobri katoliški listi učinijo veliko dobrega, slabi brezverni listi pa vodijo narod v pogubo.“

Jan. Kranjec: „Tako je. Predlagam, da stori odbor „Zveze“, kar je v njegovi moči, da se širijo katoliški časopisi med ameriškimi Slovenci.“ (Predlog sprejet.)

Začasni predsednik: Kaj naj storimo v pomoč slovenskim naseljencem?

Fr. Rant: „Ko sem bil letos na Kranjskem, udeležil sem se nekaterih zborov „Krščansko socijalne zveze“, kjer se je razpravljalo o tem predmetu. Videl sem, da se močno zanimajo za izseljence in mislim, da bi bilo dobro, ako stopimo z njimi v zvezo.“

Iv. Plevnik: „Tudi mi smo brali, da hočejo krščanski socijalisti izseljevanje „regulirati.“ No, regulirala je bo najradikalnejše tamošnja vlada, ki je že zdaj kolikor le more obtežuje in bi je najraje popolnoma zabranila. Kljub temu se bodo ljudje izseljevali. „Krščanska socijalna zveza“ v Ljubljani je sklenila glede izseljevanja stopiti v dogovor s parobrodskimi družbami, da bi se izseljenci ceneje vozili. To je nezmisel: parobrodne družbe imajo svojo gotovo ceno za enega in za vse, agenti pa svoj komisijon. Sklenila je dalje, posredovati ob pošiljanju denarja domov. To skrb bi si lahko prihranili. Kdor zna v Ameriki zaslužiti denar, ta tudi ve, kako ga poslati domov. Sklenila je slednjič prositi amnestije za ameriškanske naseljence vojaščini podvržene. S tem jih bodo malo zvalili nazaj, kdor pa hoče po sili se učiti na jedni nogi stati, slobodno mu! — Na ta način se ne regulira izseljevanje. Edino kar morejo na Slovenskem za izseljence storiti, je, da jim svetujejo, kod naj se naselijo in jim dajo pojasnila o delu, zemljišču i. dr. ter jih pouče, kako naj potujejo in kako naj ne govore pred izpraševalno komisijo v New Yorku, da jih ne bodo poslali nazaj. Tega pa seve gospodje tam sami ne vedo. Zato predlagam, da če je kršč. soc. zvezi v Ljubljani res kaj na tem ležeče, naj izseljencem tako-le pomaga. Zveza slovenskih duhovnikov v Ameriki je pripravljena od časa do časa dajati pojasnil glede najpripravnejših krajev za naseljence, naseljevalnih postav in drugih za naseljence važnih stvari.“ (Predlog sprejet*).

*) Primeri: »Ne v Ameriko« — spisal župnik Alojzij Kummer »Danica« t. l.; št. 46.

Iv. Plevnik: „Predlagam, da naša „Zveza“ deluje na to, da se kakor hitro mogoče slovenski duhovnik za stalno nastani v New Yorku, ki bi lahko oskrboval v dušnem pastirstvu New Jorške Slovence in ob enem skrbel za slovenske naseljence takoj, ko stopijo na ameriška tla, svetujoč jim, kam se naj selijo in kako naj potujejo, da ne bodo trpeli škode.“ (Predlog sprejet).

Fr. Jager: „Predlagam, da se odbor naše „Zveze“ pozove v tej zadevi do New Yorškega nadškofa.“ (Predlog sprejet.)

Dr. Iv. Seliškar: „Danes je bil tukaj že večkrat govor o slovenskih dijakih in bogoslovcih. Dovolite mi, da jih še enkrat omenjam. V St. Pavelskem semenišču jih imamo zdaj 15. Pravila semenišča govore, da o počitnicah morajo vsi iz semenišča. Za one, ki imajo tu stariše ali sorodnike, je to lahko, toda kam naj gredo slovenski dijaki, ki jih ne pozna tukaj živa duša? Doslej so jih jemali na počitnice nekateri častiti gg. župniki, a vseh ne morejo. Zato so prisiljeni ostati v semenišču. In vendar zasluži dijak, ki trdo študira vse leto, nekaj počitka in razvedrila. Vem, da imate častiti gospodje v svojih župnijah nekatere družine, ki bi radi sprejele na počitnice ubozega slovenskega dijaka. Prosim Vas, da se pobrinite v tej zadevi in predlagam, da prevzame skrb za to „Zveza slovenskih duhovnikov v Ameriki.“ (Predlog sprejet.)

Začasni predsednik: „Predno pridemo k volitvi odbora, želim sprožiti še jedno misel, ki bo kakor upam, našla topel odmev v srcu marsikaterega ameriškega Slovence. Leto za letom romajo verni katoličani vsakovrstnih narodnostij v Rim se pokloniti sv. očetu, poglavarju naše cerkve. Kaj ko bi tudi mi ameriški Slovenci prihodnje leto priredili skupno romanje v Rim in potem v staro domovino? Upam, da ne bo težko dobiti v ta namen par sto Slovencev in Slovenek.“

J. M. Solnce: „Z veseljem pozdravljam to idejo in če se uresniči, bode zgodovinskega pomena za ves slovenski narod. Slovincem živčim v Avstriji ni bilo doslej še nikdar dovoljeno, pokloniti se sv. očetu kot — Slovincem. Zato dobro skrbi avstrijski poslanik v Rimu. Kadarkoli so bili sprejeti v avdijenci, bili so predstavljeni kot avstrijski državljani, ali kot Kranjci, Štajarci ali kot udje ljubljanske škofije, lavautinske škofije i. dr., nikdar pa ne kot Slovenci. Kadar pa pridemo Slovenci kot prosti državljani iz proste dežele pred sv. očeta,

tedaj bo izvedel namestnik Kristov, da je med drugimi katoliškimi narodi tudi mali in ubožni narod slovenski, zvest sv. cerkvi in njenemu poglavarju. Dal Bog slavnemu papežu Leonu XIII., velikemu ljubitelju Slovanov in najboljšemu prijatelju delalcev, zdravje, da se mu poklonimo prihodnje leto in prejmemo njegov blagoslov. Vodnik naš bode pa mil. g. škof Stariha, ki je že itak namenjen v Evropo prihodnje leto.“ (Odobranje).

Škof Stariha: „Če bom le živ in zdrav, bom z Vami.“ (Živijo-klici).

Po „Amerikanskem Slovenci“.
(Konac prihodnjic.)

Greh in pokora.

(Povest.)

(Dalje.)

6. Novi poročnik.

Kdo je to zakrivil? Trobentači jezno pogledajo na svojega trobentača-vodjo Pipa. Ko se je polegel prvi strah, začne se polk na ves glas smejeti. Na to stopi general k našemu trobentaču, potrka ga po rami in pravi: „No, stari zanikrnež, ti si torej pokvaril vse trobentanje!“ Zdaj zaženejo general, častniki in vojaki glasen smeh. Še celo resni Arabci so kazali svoje bele zobe in ploskali z rokami. Le trobentači so stali osramočeni in ponižani. Trobentač Pipa, kateri je zakrivil vso sramoto, se pa ni zmenil za to. Gledal je, kakor bi prav nič ne vedel, kaj se je zgodilo. Ko pa poveljnik imenuje novega poročnika, postal je naš trobentač naenkrat blede kot kreda in potem rudeč kot kri. In sedaj, ko so se drugi zadovoljno smejali, bilo je njegovo resno oko neprestano obrnjeno le na novega poročnika. Pri tem pogledu mu je žarel obraz. Na večer slavnostnega dne se je pa zgodilo še nekaj posebnega, nekaj nezasišanega. Ko so se vojaki v svojih prostorih pri svitu male svetilke pogovarjali o slavnostnem dnevu, vstopi nepričakovano trobentač Pipa. Na mizo postavi dve veliki steklenici vina in pravi: „Pijte in še ga dobite!“ Med tem ko drugi pijejo, izvleče svojo pipo, katera že 15 let ni videla ognja, natlači vanjo tabaka ter kadi cele dve uri. Tovarišev se je vedno več pridružil. „Kaj,“ vprašali so drug drugega, „kapitalist Pipa pije vino, kadi ter pogostuje ves polk. Kaj je to? He trobentač Pipa, kapitalist! Kakošen duh izpremembe je v tebi?“ Tako so se vpraševali vsi po vrsti. A trobentač jim pa ni hotel tega pojasniti, kadil je zadovoljno ter je v tretje in četrto prinesel v novo napolnjeni steklenici vina. Njegova darežljivost ni poznala meje. In to je storil danes, ko se je osramotil pred generalom, pred novim poročnikom in pred vsim vojaštvom. To naj sedaj razume, kdor more. A trobentač je molčal, kakor da je ním. Še celo pri častniškem kosilu se je govorilo o tem. Drugo jutro po tem veselem večeru so se pa godile pred našimi vojaki važnejše stvari, katere bomo sedaj slišali.

7. Angelj varuh sabljo in ostrogami.

General je prinesel od glavnega poveljništva vojaško povelje, katero je še pri zajutreku oddal po-

veljniku. Glasilo se je, da naj častniki in vojaki bodo pripravljeni na smrt. Vstaja je namreč buknila med Arabci v puščavi. Sicer ni bilo nevarnosti za Francoze, ker so bile čete še precej odstranjene. A to pot so se spuntali najdivjeji in najpogumnejši izmed Arabcev, Tijareti. Tijareti so se ločili od drugih Arabcev, ker so imeli modre oči, bili plavalasi in bele polti. Tisoče in tisoče teh jezdecev se je podalo na vse strani francoske okolice. Zažigali so poslopja, morili samotarje in preganjali ubežence. Pri Santacta so se združili najbolj siloviti narodi Beduinov, ter povzročile tu strahovito bitko. Pri Santacta se je združila četa. Pešci in konjištvo je pod generalom Martineu pričakovalo sovražnika. Dva dni so spravljali skupaj orožje ter brusili sablje in nože. Tretji dan je četa zasedla konje in šli so med bučanjem trobent v boj. Še hujša je vojna v vroči Afriki. Če tudi jih ne pade toliko pod sovražnikovim mečem, umirajo pa za solnčarico in žejo. Peščena puščava postane njihov grob, brez venca in spomenika in nikdo ne ve kje počivajo trupla padlih junakov. Ves dan morajo ubogi vojaki potovati po pekočem solneu. Sovražnik jim je vedno za petami na levo in desno pokajo puške in s strahom navdajajo potujoče vojake. Tako hodijo od jutra do noči vedno v smrtni nevarnosti. Jezik in usta sta suha, telo oslajeno od žarečega solnca. Večkrat ne dobijo po cele dneve ne kapljice vode, da bi pogasili pekočo žejo. To je še veliko hujši od lakote. Vode! vode! kličejo vojaki, ki se od velike žeje komaj drže po konci. In tudi ko pridejo zvečer v svoje šotore, ni gotovo, da bi dobili ondi vode. Sicer jih arabski vodniki tolazijo z najboljšimi zagotovili, da dospejo kmalu do studenca. Ali kako lahko je zgrešiti prave poti, kajti kamele, ki nosijo v mehavih vodo, utegnejo priti na drug tir. Kar se stori noč in četa je na robu studenca, v katerem se je posušila že vsa voda. Odpočijte se! glasi se povelje. Jezdci skočijo ali bolje rečeno popadajo raz konj in zdaj se vidijo častniki, prostaki in konji, vse se drenja okoli studenca. V posušenem studencu je še komaj par kapljic gorke mlakuže, katera je ostala med kamenjem. Srečnega se šteje, kdor najde tako luknjo; vleže se na tla ter s hlastnimi požirki srka gorko kalužnico. Velikokrat so pa mlakuže polne pijavek. Takrat morajo vojaki vodo preediti s plaščem. Ali pri vsej previdnosti utegnejo povziti par pijavek, katere jih potem grizejo po jeziku in nebu, ter povzročijo močno krvavljenje. Zmučeni se vržejo vsi po pesku. Straža je izpostavljena. Z mrzlično nepotrpežljivostjo pričakujejo kamel. Ali kolikokrat napoči jutro, mine dan, predno dospejo kamele. Sedaj pa seže vsak obupno po svoj suhor in grize kakor more kos za kosom.

Tako se je godilo tu tudi četam leta 1863. in 1864. Stare afričanske čete so bile že vajene takih naporov, vsi so molče prenašali težave. Ali novemu poročniku Durierju, kateri je še le pred kratkim časom prišel iz Francije, so opešale vse moči. Ko general to zapazi, pravi: „Videl bom, kako bode s poročnikom.“ Ko sliši te besede trobentač Pipa, zakliče: „Videl bom, da se s poročnikom dobro izide.“ Ker je novi poročnik zapovedoval vojakom, pri katerih je bil tudi naš trobentač, izkazoval mu je Pipa od prvega dne vso svojo

ljubezen. Na potovanji se ni nikdar odstranil od njega. Ako je bil sovražnik na desni, obrnil je trobentač svojega konja proti tisti strani; ako je slišal strel, vselej ga je obvaroval pred vsako kroglo. V šotoru je trobentač najprvo skrbel za svojega poročnika. Prinašal mu je vode. Ako je pa ni mogel nikjer dobiti, preskrbel mu je malo svežega mahu, da je izsrkal iz njega tekočino, ter se tako vsaj nekoliko okrepčal. Skrbel je tudi za njegovega konja. Vojaki to videč so zmajevali z glavami in niso mogli razumeti trobentača. Bil je sicer vesten v službi, pokoren predstojnikom; a tolike vdanosti vendar le ni še nikomur izkazoval, kakor edino temu novemu poročniku. Kaj bi neki to pomenilo?

Nekega večera, po naporni dnevni hoji, pride poročnik ves truden in žejen v šotor. Ali nikjer ni bilo kapljice vode, da bi si potolažil žejo. Sedaj pride trobentač s steklenico vina ter jo ponudi svojemu poročniku. Ali oni mu reče, da ne pije poprej, dokler trobentač sam ne bo pil. Trobentač pa mu odgovori, da je že pil. Seveda je mislil za včerajšni dan. Na to ga vpraša poročnik, odkod da ima vino. „O,“ rekel je trobentač, „to sem prihranil še od včeraj.“ Poročnik se na to prisrčno zahvali za izkazano mu dobroto, kajti bil je prepotreben krepčila. Ostali poročniki so si šli iskat pijače k nekemu branjevcu. A ta jim je odgovoril, da je zadnjo steklenico vina prodal trobentaču Pipi za deset frankov. To je bilo nezaslišano. Še celo denar je trošil za poročnika. Zato mu govori nekokrat poročnik: „He, trobentač, kaj uaj to pomenja?“ — „Ah, gospod poročnik,“ odvrne mu — in to je bilo vse, kar je govoril: „ne bodite hudi.“ Saj je vse v redu. „Najmlajšemu pravijo „Polkov otrok“ ter mu prisvajajo tem načinom neko prednost. In to ste sedaj Vi.“ Poročnik se na to zasmee in odide. Trobentač je pa gledal za njim in bil je srečen.

Gospica M. R.

(Dalje pride.)

I. Bratovske zadeve molitvenega apostolstva.

a) Glavni namen za mesec december 1902
Krepost vere.

b) Posebni nameni:

- 13.) **Sv. Lucija.** Slovenska dekleta doma. Dar zdravih oči. Telesno in duhovno zdravje. Neozdravljivi bolniki.
- 14.) **Sv. Spiridijon.** Knežskof Anton Bonaventura. Blagoslov božji nad škofovimi zavodi.
- 15.) **Sv. Kristina.** Slovenska dekleta po tujih mestih. Voljno prenašanje nepričakovanih nesreč.
- 16.) **Sv. Evzebij.** Družba sv. Cirila in Metoda. Družba sv. Mohorja. Razširjanje prave omike po katoliškem časopisju.
- 17.) **Sv. Lazar.** Izpreobrnjenje trdovratnih grešnikov. Večkratno premišljevanje štirih poslednjih reči.
- 18.) **Sv. Gračljan.** Slovenski mladeniči. Družba sv. Vincencija. Krščanska ljubezen in usmiljenje do revežev.
- 19.) **Sv. Nemezij.** Zavodi za slovensko mladino. Vdanost do predstojnikov.

S.